

СЕКЦІЯ 9. ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ФІЛОСОФСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-453-8-52>

ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ ІТ-ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Горянський М. Ю.

аспірант кафедри етики та естетики

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Розвиток ІТ-освіти в Україні, немов гіпертекст, переплітається з викликами сучасної цифрової реальності, де межі між етичним і технологічним стираються, створюючи хаос значень і інтерпретацій. Це поле, де влада знання перетворюється на спектр кодів, а освіта стає симулякром безмежних можливостей та обмежень водночас. У цьому контексті етичні питання стають амбівалентними: чи є доступ до технологій справжнім, чи лише ілюзією рівності? Чи можемо ми говорити про захист приватності, коли сама ідея приватності розчиняється у фрагментарності мережевого простору?

Тим не менш сектор ІТ-освіти в Україні є важливою складовою сучасної освітньої системи, яка відповідає на глобальні виклики цифрової ери та сприяє зміцненню конкурентоспроможності країни на світовому ринку. Проте стрімке впровадження цифрових технологій у навчальний процес викликає низку етичних питань, що потребують ретельного аналізу. Серед ключових етичних викликів постають питання доступності освіти, забезпечення рівних можливостей для всіх соціальних груп, збереження приватності даних студентів, а також формування критичного мислення та відповідального ставлення до використання технологій. Розгляд цих аспектів є необхідним для забезпечення не лише технологічного, а й етичного розвитку ІТ-освіти в Україні.

Аналіз етичних викликів розвитку ІТ-освіти в Україні потребує розгляду кількох важливих аспектів. Насамперед, однією з ключових етичних проблем є питання рівності доступу до сучасної ІТ-освіти. В.Г. Кремень та В.Ю. Биков підкреслюють важливість інноваційного підходу до інформатизації освіти, зазначаючи, що інтеграція нових технологій повинна сприяти розвитку не лише технічних навичок, але й забезпечувати рівні можливості для всіх [1, с. 5]. Це особливо

актуально в контексті регіональних диспропорцій у доступі до інтернету та ресурсів, що може створювати етичну нерівність у можливостях отримання сучасної освіти.

Другим важливим аспектом є збереження приватності та безпеки даних студентів у процесі використання цифрових технологій. Як зазначає В.І. Пожуєв, інформатизація суспільства приносить значні переваги, але водночас породжує нові ризики, пов'язані з управлінням і захистом інформації [2, с. 7]. Це питання набуває особливого значення в умовах дистанційного навчання, коли дані студентів можуть бути вразливими до кібератак чи неналежного використання.

Третій етичний виклик пов'язаний із якістю освітнього контенту та методик навчання. Масова відкрита онлайн-освіта, як зазначає О.С. Скубашевська, створює можливості для навчання протягом усього життя, але також ставить під питання етичність підходів до підготовки та поширення навчальних матеріалів [3, с. 143]. Поява великої кількості онлайн-курсів може призвести до зниження стандартів якості освіти, що вимагає ретельної уваги до методологічних аспектів створення контенту та етичної відповідальності авторів.

Таким чином, розвиток ІТ-освіти в Україні повинен бути не тільки технологічно передовим, але й етично орієнтованим, з фокусом на забезпеченні рівності доступу, захисту особистих даних та дотриманні високих стандартів освітнього процесу. У світі, де алгоритми стають новими метанаративами, а цифровий простір поглинає етичні межі, розвиток ІТ-освіти в Україні віддзеркалює тривогу і надію одночасно. Це лабіринт, де поняття справедливості зникається з невидимими бар'єрами доступу, а навчання трансформується у нескінченний потік інформації, що губиться у своїй багатозначності. Етична відповідальність тут не є фіксованим принципом, а радше грою у дзеркалах, де відображення моральних стандартів залежить від ракурсу та контексту. Чи здатні ми утримати межу між свободою знань і тотальним контролем?

Етика в постмодерністському розумінні перестає бути компасом, який вказує на єдиний шлях, а перетворюється на мозаїку, зібрану з уривків приватності, доступності та якості. Це простір, де кожен акт освіти – поліфонія голосів, що вимагають бути почутими, але залишаються частиною хаотичного шуму мережі. У такій реальності саме від нас залежить, чи зможемо ми створити нову карту етичних орієнтирів, де свобода і відповідальність співіснуюватимуть у хиткому балансі, який тримається на тонкій нитці людяності в епоху технологічних симулякрів.

Література:

1. Кремень В. Г., Биков В. Ю. Інноваційні завдання сучасного етапу інформатизації освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2014. № 37. С. 3–15.
2. Пожуєв В. І. Інформатизація як ресурс розвитку сучасного українського суспільства, *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2009. № 38. С. 4–12.
3. Скубашевська О. С. Масова відкрита онлайн освіта як можливість навчання протягом життя. *Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди «Філософія»*. 2019. Вип. 1(46). С. 140–150.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-453-8-53>

ЕТИЧНІ ІМПЕРАТИВИ ТА ПРОБЛЕМА СПРАВЕДЛИВОСТІ: ВИКЛИКИ РОЗПОДІЛУ РЕСУРСІВ У СУЧАСНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Мануйло Ю. Є.

*аспірантка кафедри теоретичної та практичної філософії
імені Й. Б. Шада
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

Питання справедливого розподілу ресурсів набуває дедалі більшого значення в сучасній філософії, адже воно безпосередньо пов'язане з етичними засадами та підходами, що спрямовані на створення рівних можливостей для всіх членів суспільства. Ці імперативи включають такі принципи, як повага до людської гідності, забезпечення базових потреб, відповідальність перед наступними поколіннями та прагнення до зменшення нерівності. Сучасні філософські концепції, зокрема ідеї Джона Ролза, надають фундаментальне значення етичним засадам при формуванні суспільних інститутів, оскільки справедливість визнається основою «соціального контракту», який сприяє підтриманню етичного та соціального порядку [1]. Це не лише забезпечує економічну стабільність, але й підтримує суспільний лад, розвиває почуття відповідальності та солідарності, що є важливими аспектами етичного суспільного життя.

Амартья Сен пропонує альтернативний підхід через концепцію «спроможностей» (capabilities), яка розширює ідею справедливості за